

VARGA BÉLA

***Megfékezhetőek az indulatok,
ha az arra valóban vágyó nem téveszti össze
a féket a gázpedállal,
s érdekei által vezérelt vágyait a valósággal***

Viszontválasz

***Bánffy Györgynek a Nimród 1991. áprilisi száma
38-39. oldalán megjelent írásában kifejtett válaszra***

A vadászatról szóló törvénytervezet önálló képviselői indítványként való benyújtásának *puszta ténye* valóban közismert az *érdeklődők* körében. A valóságos döbbenetet kiváltó esemény igazi indítékát, előzményeit és azóta nem csituló hullámverésének részleteit viszont az *érintettek* többsége előtt is mindmáig homály fedti.

Ezt a homályt igyekezett eloszlatni az *OEE Erdőművelési Szakosztálya a tényeknek, az események mozgatórugóinak, valamint a megoldás alapelveinek, módzatainak és akadályainak leírásával.*

Egy 32 oldalas, rendkívül kényes témát érintő, a gondosan elrejtett, masszív érdekeket és esetleg olthatatlan szenvedélyt fenyegető dolgotat méltatni és minősíteni egy rövid cikkben: nem akármilyen vállalkozás. Különösen, ha egy érintett személy szánja rá magát.

Érthető hát, hogy a szerző szorult helyzetében jelzőket, vádakát, feltételezéseket és megcsonkított idézeteket sorakoztat fel — tények és érvek helyett. Nem is lenne illő reagálni rájuk. Csakhogy mindnyájan kárát látnánk, ha valakit megtévesztenének.

Mindenekelőtt öntsünk tiszta vizet a pohárba. A Bánffy György úr által bírált dolgozat ténylegesen kollektív munka. Az OEE egyik legnagyobb létszámú, legaktívabb, az érintett szakterület felelős beosztású dolgozóit egyesítő műhelyében készült.

Természetesen mindenki tudja, hogy ekkora dolgotat nem egy testület fogalmaz. Azt is, hogy az olyan anyira kifogásolt műfaja és stílusa egy kézre vall. Sőt, az sem volt titok, hogy a „szervezettel takarózó”, „névtelenségbe burkolózó”, „frázisokkal és demagóg szóla-

mokkal, mesékkel”, „refináltan megfogalmazott valót-lanságokat”, „óvatos duhajként irkáló szerző” a Szakosztály vezetője: Varga Béla.

Végső formájában a vitairatot ellenszavazat nélkül fogadta el a Szakosztály, s döntött úgy, hogy a szervezet neve alatt használja azt fel, elsősorban érdeink jövőjét meghatározó, szakmán kívül álló körök tárgyilagossá tájékoztatására.

A meglepően pozitív fogadtatás ellenére is be kell látnunk, hogy még „mesélőbb” stílusban kellett volna írni, hiszen akadt valaki, aki így sem értette meg, vagy végzetesen félreértette mondandónkat és álláspontunkat. (Azt, hogy félremagyarázza, még mindig nem akarjuk elhinni.)

Nos, még érthetőbben: *Nem az erdészek* (és főleg nem az erdészek szűk, szélsőséges csoportjának) *és a vadászok* (és főleg nem valamennyi vadász és az általuk patronált tíz és fél millió állampolgár) *ellentétéről, koncon való marakodásáról van itt szó!* Nem egy malomban örölünk. Még pontosabban: nem egy hajóban utazunk.

Az erdőgazdálkodók (és nem az erdőgazdaságok!) tanult, vállalt hivatásuknak megfelelően a saját tulajdonukat képező, vagy a tulajdonos által rájuk bízott erdő-

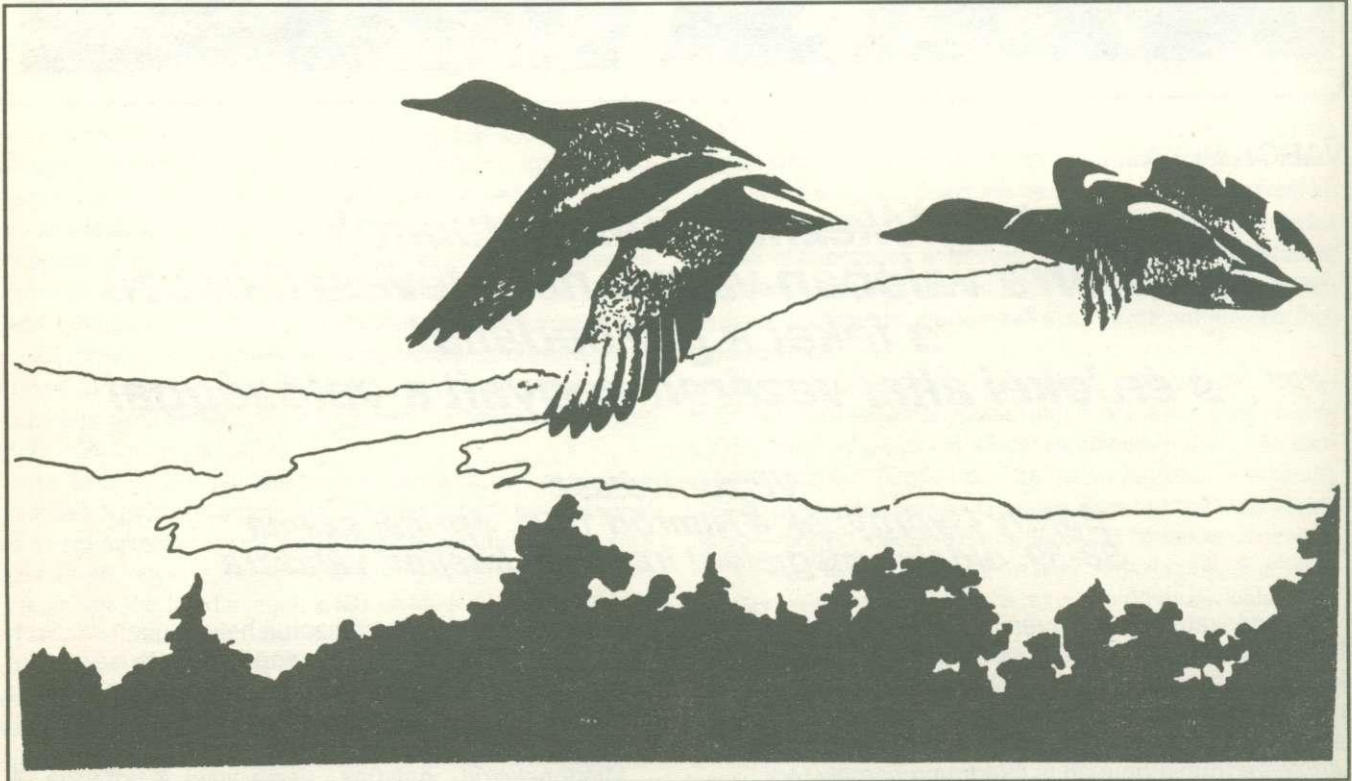
A kettő egészen más.

Akkor hát mi a hiba? Mi az „ádáz küzdelem” oka? „Csak” annyi, hogy a „kedves vevő” — jelen esetben a sportvadászok egy szűk rétege — ereje fölött akar — erőszakkal! — költekezni. (A múltban a pártvezérek „vadászszenvédélyére”, a jövőben pedig refináltan megszerkesztett, remélt jogszabályokra és struktúrára alapozva). A vadtartás terheit viselő gazdálkodókkal, és a vadászat olcsóbb, szerényebb, kispénzű ember számára is hozzáférhető módjaival nem törődve, immár a vadgazdálkodás(!) kizárólagos jogáért indítanak újabb és újabb rohamokat.

Úgy ragaszkodnak laikus létükre a mások által tanult szakma: a vadgazdálkodás üzéséhez — mások birtokán —, mintha nem is a vadászat, hanem a „társadalmi munka” és a károsultakkal való szüntelen hadakozás lenne a vágyuk, élményük és örömük forrása.

Természetes, hogy egy ilyen rendszert, ilyen „testidegen anyagot” nem könnyű becsempészni alakuló demokráciánk szervezetébe. Legalábbis egyenes úton nem. Ezért hát a megannyi kerülő, félre- és belemagyarázás, amely Bánffy György úr cikkébe belecsúszott.

— Titkos törvénytervezetük oly sürgős betervezésének valódi szándékát még mindig takargatva, ezúttal

vagyon gyarapításán, együttes, teljes hozamának növelésén szeretnének tevékenykedni. Nem a vadászathoz, a vadászat öröméhez, élményéhez és alkalmasint a hasznához ragaszkodnak az erdészek. Ugyanúgy áten-gedik azt a „kedves vevőnek”, mint az általuk gondozott erdő egyéb termékét, munkájuk egyéb gyümölcsét.

A sportvadász pedig — legalábbis a civilizált államokban — tiszteletre méltó szenvédélyének szeretne hódolni.

arról igyekszik meggyőzni mindenkit, hogy milyen jó lett volna az az erdészeknek! Mintha nem tudná, hogy milyen kétségbeesetten tiltakozott otromba cselük, életveszélyes merényletük ellen az egész szakma. Naiv vagy kommunisztikus messianizmusa, esetleg a másik fél képességeinek megalázó lebecsülése kövekeztében szerinte az erdészek saját érdekeik ellen tiltakoztak.

— Az önkormányzat belekeverése az ügybe sem több zseniális trükknél. Avagy merő véletlen lenne, hogy

az önkormányzati törvény 82. paragrafusa hírhedt f. pontjának előterjesztője és két támogatója a MAVOSZ elnökségének a tagja volt? Hogy valódi szándékuk nem az önkormányzatok és a tíz és félmillió állampolgár megsegítése volt az önkormányzatonkénti 2000 Ft-tal, az hamarosan kiderül.

Rejtett szándékukat a cikk írása közben fedi fel a szerző, amikor felindultságában az erdészek szemére veti, hogy „Nem ismerik el az önkormányzatok haszonbérbeadóit jogát”. A *semmilyen jogszabályban nem*, csak az ő vágyálmaiban élő jogát! Tehát nem „a vadászati jog értékesítéséből származó bevétel”-hez való jogot — ahogyan azt a „Schamschula-passzus” tartalmazza. (Egyébként nagyon közel van az idő, amikor Bánffy úr fog a leghevesebben tiltakozni az önkormányzatok eme általa remélt joga ellen. Mihelyt rádöbben, hogy rosszul mérték fel előre az önkormányzatok reagálását.)

— Több helyen említi, hogy a nagyvad túlszaporodásáért a vadászterületek 18%-án gazdálkodó erdészek a felelősek. Lehetséges, hogy ez esetben a farka csóválja a kutyát? Vagy az, hogy emberöltőnyi vadászat után se tudná valaki, hogy éppen a két „legveszélyesebb” és leginkább túlszaporodott vadfaj (a szarvas és a vaddisznó) úgy mozog hatalmas területen — az élettérhez igazodva —, mint közlekedőedényekben a víz? Tényleg nem lehetséges, hogy például a mátrai üzemi területek nagyobb terítéke nem a több vad tartásának, hanem az elszántabb apasztási törekvésnek a bizonyítéka?

Nagyon egyetérték a szerzővel, amikor egyes erdőgazdasági vezetők haszonleső, szervilis magatartását ostorozza. Kettőnk között e téren a különbség csak annyi, hogy én mindvégig (egzisztenciám kockáztatásával is) hadakoztam ellenük, ő pedig tőlük is kért és kapott egy-egy kilövést, és bizonyára nem csak hallomásból ismeri a dús vadászlakomákat.

— Nem nagyon eredeti ötlet egy polémiában a nem létező állítások tagadása. Hálás lennék, ha a képviselő úr egyetlen mondatot mutatna a 32 oldalon (vagy akár egész életművemben), ahol én „bűnösnek és kártevőnek” neveztem azt a vadászt, aki „tervét teljesítve több vadat lő”. Igaz, elfelejtettem elismeréssel és köszönettel említeni a pamfletben leírt trófeái számának közel háromszorosát kitevő elejtett tarvadjait. — Ezúttal őszintén szívvel megteszem.

— „Hamisan és valótlanul foglalkoznak a szerzők a kompetencia kérdésével” — írja a színművész úr. Nem lenne egyszerűbb — vádaskodás helyett — belenézni a megyei szövetségek (kamarák) beszámolóiba?

Annak viszont örülök, hogy az elnök úr felháborodik a „gyanúsításon”. Nagyon tisztелеm ugyanis a bekötött szájú nyomtató lovak igen ritka példányait. Jómagam — bevallom — nem vagyok másokkal szemben ilyen szigorú bírő. Én nem neveztem *lopás* tárgyának a hátizsákba bújó őzikét, nyulat, malacot. Még a többes szám első személyben írt önérzétes tiltkozást is megértem, ha nem éppen a valós helyzetet jól ismerő olvasótábor számára írná. Köztük élek immár 40 éve. Tőlük tanultam a tréfás, önironikus „jelszót”: „Kettőt MAVADNAK, egyet magadnak”.

— A „vadvadkártérítésről” való lemondás miatt az erdészetet vádolni: egyszerűen cinizmus. Nem kevésbé az, mintha — mondjuk — Aczél György hányná most Bánffy György szemére, hogy miért nem jelentette fel őt például a három T. miatt, mikor az alkotmány egyértelműen biztosította a sajtó-, szólás- stb. szabadság jogát.

Jól tudjuk (éppen ez aggodalmunk fő forrása), hogy a sportvadászok nem mozognak otthonosan a vadgazdálkodás útvesztőiben, mégsem meggyarazhatom itt Bánffy Györgynek, mi az igazi oka annak, hogy a „mezőgazdasági műveléssel foglalkozók bátrabbak voltak” a vadkár követelésével. Nemcsak helyszűke miatt. Szégyellném az ábécét magyarázni.

Az is meglepő, hogy — kellemes emlékü, közös erdei sétánk után — képességeimet meghaladó feladatnak minősíti az őt is megdöbbentő vadkár tényének bizonyítását. Jó, tudom. Én is gyáva voltam. Bár nem biztos, hogy ebben a hitében sokat megerősítenék.

— Igaza van Bánffy úrnak, amikor azt írja, hogy „egyszerűbb lenne, ha a földhasználó egyoldalúan és megfellebbezhetetlenül dönthetné el, hogy mennyit kell a vadászatra jogosultnak fizetnie (ti. a vadkárért), de úgy gondolom, hogy ez a megoldás még egy diktatúrában is szélsőséges lenne.” Valóban az lenne. De szerencsére ekkora blódség rajta kívül még nemigen jutott másnak eszébe. Még egy bugyuta, szélsőséges erdésznek sem. *Az erdészek vadkárigénye eddig ugyanis kizárólag a független állami felügyelet által megállapított és a károsulttal szemben érvényesített mértékig terjedt.*

— Cikke végén a szerző — a maga módján — az Erdészeti Lapokból idéz. A citált híradás szó szerint így kezdődik: „MEGRÖKÖNYÖDVE”. „A budapesti FM csoport november 5-én ülést tartott a készülő új vadászati törvény kérdésében. Előadónál dr. Heltay Istvánt, az FM Vadászati és Halászati O-sztály vezetőjét kérte fel. Az előadó meglepő bejelentéssel szolgált: váratlanul elkészült és a parlamentben beterjesztésre került a *Bánffy György és dr. Schamschula György* képviselők által szerkesztett vadászati törvényjavaslat. Hatalmas megrökönyödést keltett, mert ezt semmiféle egyeztetés, egyesületi közreműködés nem előzte meg. Összesen 17 hozzászólás hangzott el, majd *Varga Béla* az álláspontot a következőkben foglalta össze:”

Tehát *összefoglalta!* Rádásul nem csak a 17 felszólaló álláspontját. Összefoglalóját ugyanis — Kondor Endre javaslatára — a népes tanácskozás nyílt szavazással (négy tartózkodás mellett egyetlen ellenszavazat nélkül) szó szerint (!) a jelenlévők egységes állásfoglalásának minősítette. Bár Bánffy György úr az utóbbi részletről nemigen tudott, de az általa olvasott fenti idézet alapján is csak kétes célzattal lehetett Varga Bélára leszűkíteni az általa összefoglalt álláspont képviselőinek körét.

Az összefoglaló egyébként az erdő- és vadgazdálkodás kapcsolatának leglényegesebb elemeit tartalmazza. Egyetlen mondatot idéz belőle csak — alkalmat teremtve annak a vádnak a kimondására, hogy Varga Béla nem ám az erdő, nem is a vadgazdálkodás és a kulturált vadászat, hanem „az erdőgazdaság szolgálatába kívánja állítani” a vadásztársaságok (jól ismert forrásból származó!) vagonát.

Mintha nem tudná, hogy az erdőgazdaságok a jelenlegi tulajdonviszonyok mellett is csak a vadászterületeknek kb. 10%-án folytatnak erdőgazdálkodást.

Igaz, a vadásztársaságok vagyónáról nem egyezik a véleményünk, de ennek a kérdésnek a tisztázása már egy másik fórumra és illetékesebb szervezetekre tartozik.

Őszintén aggódom nemcsak az erdőért és a benne élő vadért, de a vadászok széles táboráért is. A bérkilövőkéért, a nyugdíjasokért, az eddig kívül rekedtekért, a kispénzűekért, a szenvedélyükből nem hasznot húzni akarókért, hanem azért áldozni is tudókért, a kemény munkával semmiből kincset teremtőkért, az apróvadásokért, a gyenge nagyvadas területeken jobb időkre várókért, a hivatásosakért és főleg azokért közülük, akiket az új urak is szolgaszerepre szántak.

Aggódom értük, mert néhány (ön)felkent papjuk saját szerencsés, kivételezett helyzetének átmentése végett — közérdek szolgáltatát színlelve — hovatovább olyan helyzetet teremt, amelyben a tisztességes vadászoknak igen nehéz lesz megtalálni helyüket és az őket joggal megillető társadalmi megbecsülést.

Aggódom értük személy szerint, mert szívemben mindig velük voltam, és szeretnék mielőbb formálisan is újra közéjük tartozni. És aggódom hivatali minőségemben is, mert tudom, hogy nélkülük — hajnali kelésük, szívük, biztos kezük, szakértelmük nélkül — az erdészet előtt álló legsúlyosabb problémát senki sem tudná megoldani.

A „St. Hubertus” osztrák vadászati folyóirat összefoglaló áttekintést adott a Nimródban megjelent írások, interjúk, cikkek alapján a Magyarországon is létező erdő-vad problémaköréről. Idéznek *Holdampf Gyulának*, az FM Erdészeti és Faipari Főosztálya erdőmérnökének válaszaiból, amit — az osztrák újság által is provokatívnak minősített — interjú cím („Fafajpolitika-fajpolitika”) alatt közölt 1990 márciusában a Nimród.

Holdampf Gyula idézett véleménye szerint nem az erdőgazdálkodás van a vadgazdálkodásért, hanem az erdőgazdálkodás része erdőterületeinken a vadgazdálkodás, ezért folyamatos összhangot, bizonyos egyensúlyt kell teremteni közöttük. Erdő nélkül nem képzelhető el nagyvadgazdálkodás, de a vadállomány nem lehet az erdősítések fafajainak meghatározója.

Ugyancsak idéz az osztrák folyóirat *dr. Mátrai Gábor*, FM erdőmérnök ugyanezen interjújában közölt válaszából, amely szerint az egyik alaprobléma a kerítések ügye, mert növekvő számuk egyre több életteret vesz el az amúgy is túlszaporodott nagyvadtól.

A későbbi Nimród lapszámokból a St. Hubertus *dr. Porubszky János* és *dr. Bán István* erdőmérnök kollégák ezen tárgyú írását is kiemelte, ezek — többek között — az ökológiai szempontok jelentőségére, illetőleg az erdei vadkár megfelelő törvényi szabályozásának hiányára irányították a figyelmet.

Néhány jó tanács

A rezervátumokban szolgáló vadászoknak szeretnék néhány jó tanácsot adni, abból a megfontolásból, hogy én is hosszú éveken át szolgáltam rezervátumban, igaz, hogy kettős szereposztásban, mert erdész is voltam, meg vadász is!

Én is vadásztattam kényes, igényes vendéget. Volt közöttük igazi, vérbeli vadászember, volt közöttük nagyképű alak, kapzsi és potyaleső, ingerlékeny és megsértődő. Magas beosztású, de szerény volt, bottal csinált nagyság, de minősíthetetlen viselkedésű. Egyszóval a XX. század társadalmának teljes választéka felvonult egy-egy vadászat alkalmával.

A személyzetnek viszont egyet tudomásul kellett venni: nem az ő dolga ezeket minősíteni! Neki csak az a dolga, hogy a vadásztatást a legnagyobb gondossággal, szakmaszeretetének minden megnyilvánulásával végezze, illetve végeztesse.

Szolgálója soha ne legyen senkinek se!

Fegyelmezett és tartózkodó legyen mindvégig! Így aztán nem lesz belőle se küldönc, se megtúrt személy, főleg a vadászházak terített asztalainál, ahova nem mindig kell, illetve nem mindig illik betelepednie. Sajnos, sokszor láttam az alamizsnaosztásra leselkedőket, a néhány korty konyakért ácsinózókat, közben meg a kutyák elvitték a szásradni kitett trófeát.

Tudnunk kell, hogy a vendégnek vendégjoga van! Ez már évszázados hagyomány. A vendég itt soha nem lehet cimbor! Ha a kísérő hivatása magaslátán van, az idegen is megérzi, hogy ő most lényegében munkahelyen van — ahol a munkának meg kell adni a becsületét —, mert ami neki szórakozás, az a kísérőjének munka, függetlenül attól, hogy azt (és ezt remélem is!) szívesen és élvezettel végzi.

Nem tudom értitek-e, hogy mit akartam kihozni a sok kerülgetésből? Mert egyszerű szavakkal, néhány mondattal is el tudtam volna mindezt mondani, igaz, hogy tő melletti stílusban és zalai tájszólásban.

Wentzely az erdész